COMMISSIE
COGEM
GENETISCHE
MODIFICATIE

BEZOEKADRES:
A. VAN LEEUWENHOEKLAAN 9
3721 MA BILTHOVEN

POSTADRES:
POSTBUS 578
3720 AN BILTHOVEN

TEL.: 088 689 2777
INFO@COGEM.NET
WWW.COGEM.NET

Aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat
mr. drs. A.H.W. Bertram
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

DATUM 25 februari 2026
KENMERK CGM/260225-01
ONDERWERP COGEM evaluatie 2025

Geachte mevrouw Bertram,

Hierbij bied ik u het verslag aan van de vierjaarlijkse evaluatie van de Commissie Genetische Modificatie (COGEM) 'Voortbouwen op vertrouwen'. In de Wet Milieubeheer is vastgelegd dat de COGEM om de vier jaar de taak, samenstelling, inrichting en werkwijze van de commissie aan een onderzoek onderwerpt en aan de hand daarvan voorstellen kan doen voor gewenste veranderingen.

De evaluatie is uitgevoerd door een externe commissie bestaande uit em. prof. dr. A.N. van der Zande, drs. T.J. Wams, onder voorzitterschap van em. prof. dr. C.P. Veerman. De evaluatie-commissie was gevraagd te onderzoeken of de COGEM haar taken effectief en efficiënt uitvoert, of haar publicaties voldoende doorwerking hebben en of de commissie voldoende voorbereid is op nieuwe ontwikkelingen die op haar afkomen.

De evaluatiecommissie is van oordeel dat de kwaliteit van de adviezen en signaleringen van de COGEM hoog is en dat de doorwerking van haar publicaties goed is. De COGEM wordt gekenschetst als een organisatie van hoog niveau en een topspeler op haar terrein, zowel binnen Nederland als in Europa.

De evaluatiecommissie merkt op onder meer op dat de signaleringen van de COGEM een breder publiek verdienen dan alleen de professionals bij de overheid, adviesorganen en bedrijven en instanties binnen haar werkterrein. Daarnaast wijst de evaluatiecommissie op de ontwikkelingen in de Europese Unie; nieuwe regelgeving en een versterkte rol van de Europese instituties vragen om een heroriëntatie van nationale autoriteiten en van adviesorganen als de COGEM.

Mede in het licht van deze ontwikkelingen doet de evaluatiecommissie een aantal aanbevelingen om de COGEM verder te versterken. De COGEM onderschrijft de conclusies in het rapport en neemt de aanbevelingen ter harte. In deze brief wordt puntsgewijs ingegaan op

de aanbevelingen van de evaluatiecommissie en de wijze waarop de COGEM hieraan gevolg wil geven.

1. *De evaluatiecommissie constateert dat de overheidsketen rond de risicobeoordeling en vergunningverlening van genetisch gemodificeerde organismen (ggo's) complex is en doet de aanbeveling om deze te herontwerpen. Hierbij moet rekening gehouden worden met de Europese ontwikkelingen en moet de sterke positie van de COGEM in Europa benut worden.*

   De COGEM erkent dat de nationale overheidsketen complex is. Ze merkt op dat de evaluatiecommissie terecht groot belang hecht aan de huidige hoge kwaliteit en onafhankelijkheid van de COGEM. Bij een eventuele herinrichting van de overheidsketen is het essentieel dat deze gewaarborgd blijven. De COGEM wijst erop dat de risicobeheersing en de vergunningverlening effectief verlopen. Vanuit dit oogpunt zijn er geen redenen om aanpassingen in de keten door te voeren. De huidige effectiviteit moet gewaarborgd blijven bij een eventuele herinrichting van de keten. Het ministerie van IenW laat een project uitvoeren waarin onderzocht wordt of het vergunningverleningsproces anders ingericht moet worden; de bevindingen van de evaluatie en de visie van de COGEM daarop zullen in dit traject ingebracht worden.

   De ontwikkelingen in de EU worden van grote invloed op de COGEM en haar werkzaamheden. De rol van nationale instituties wordt teruggedrongen in het kader van harmonisatie op EU-niveau. De huidige, vergaande voorstellen om de regelgeving aan te passen hebben de volle aandacht van de COGEM; hierbij staat de waarborging van de veiligheid voor mens en milieu centraal. Daarbij is het van essentieel belang dat de risico's voor mens en milieu eigenstandig beoordeeld blijven worden. De COGEM heeft eerder op verzoek van het ministerie van IenW advies uitgebracht over de Biotech Act I[a] en samen met haar Duitse zusterorganisatie ZKBS haar zorgen kenbaar gemaakt aan de Europese Commissie over het ontbreken van een milieurisicobeoordeling bij potentiële risicovolle toepassingen.[b,c]

2. *De evaluatiecommissie is van oordeel dat de COGEM onvoldoende bekend is buiten haar werkterrein en dat met het oog op een bredere doorwerking van de signaleringen de COGEM meer naar buiten moet treden. Ook ontbeert een gestructureerde aanpak om de samenleving beter te betrekken bij het werk van de COGEM. Om het bovenstaande te ondervangen doet de evaluatiecommissie de aanbeveling om een gestructureerde samenwerking aan te gaan met het Rathenau Instituut.*

   De COGEM erkent de noodzaak om meer naar buiten te treden en samenleving en stakeholders nauwer te betrekken bij haar werkzaamheden. Zoals de evaluatiecommissie opmerkt, heeft de COGEM niet de middelen en capaciteit om haar publicaties onder de aandacht van een breder publiek te brengen. Samenwerking met andere organisaties, zoals het Rathenau Instituut, is een aanbeveling die de COGEM ter harte neemt. Zij merkt op dat *structurele* samenwerking met één organisatie de onafhankelijkheid van de COGEM kan

---

a. COGEM (2026). Advies Categorieën genetische gemodificeerde organismen die worden vrijgesteld van een milieurisicobeoordeling in de Biotech Act I. CGM/260105-02
b. ZKBS & COGEM, 14 mei 2025. Joint open letter from COGEM and ZKBS on the environmental risk assessment of new vaccine developments based on self-replicating mRNAs and viral replicon systems. CGM/250514-01
c. ZKBS & COGEM, 22 januari 2026. Reply to reaction EC on joint open letter from COGEM and ZKBS on the environmental risk assessment of new vaccine developments based on self-replicating mRNAs and viral replicon systems. CGM/260122-01

raken. Het zou mogelijk ook een belemmering vormen om ongevraagd en zo nodig snel de regering te adviseren of te informeren. De COGEM zal daarom actief, maar op ad hoc basis samenwerking zoeken. Dit ook ter verbreding en intensivering van bestaande samenwerkingsverbanden, zoals die met de Gezondheidsraad in de Trendanalyse biotechnologie, met de Centrale Commissie Mensgebonden Onderzoek (CCMO) in een onderzoekproject naar onbedoelde kiembaanmodificatie bij nieuwe gentherapieën. Die intensivering geldt ook onze Europese zusterorganisaties.[c,d]

3. *De evaluatiecommissie stelt voor met de verantwoordelijke bewindspersoon af te spreken dat signaleringen voortaan standaard aan de Tweede Kamer aangeboden worden, bij voorkeur voorzien van een kabinetsreactie.*

   De COGEM zal deze aanbeveling agenderen in het jaarlijkse overleg met de staatssecretaris van IenW.

4. *Mede in het licht van het beter betrekken van de samenleving bij haar werkzaamheden, wordt de aanbeveling gedaan om periodieke ontmoetingen met stakeholders te organiseren.*

   De COGEM voert thans op incidentele basis overleg met stakeholders. Zij zal verdere invulling geven aan deze aanbeveling, zoals door het organiseren van hoorzittingen met stakeholders rond de totstandkoming van signaleringen en grotere generieke adviezen.

5. *De evaluatiecommissie merkt op dat de COGEM onvoldoende voorbereid is op maatschappelijk onrust en discussie over haar werk en de organisatie zelf. Ze doet de aanbeveling om een draaiboek op te stellen voor crisissituaties en te oefenen over mogelijke incidenten samen met de andere organisaties in de keten.*

   De COGEM zal zich over deze aanbeveling buigen en een handleiding opstellen. Gezien de rol en taak van de COGEM in de keten en haar beperkte mogelijkheden om personeel en middelen in te zetten op andere taken en werkzaamheden, ligt het niet voor de hand dat de COGEM het voortouw neemt bij het organiseren van incidentenoefeningen. Wel kan ze participeren in dergelijke oefeningen door andere ketenpartners.

6. *De evaluatiecommissie beveelt aan om te investeren in het vasthouden van het hoge niveau van de COGEM en haar publicaties door het bewaken van de kwaliteit en onafhankelijkheid en stil te staan bij de grote waardering voor het werk van de COGEM.*

   De COGEM neemt deze opmerkingen ter harte en beschouwt de bewaking van haar kwaliteit en onafhankelijkheid uitgangspunt voor de invulling en uitwerking van de andere aanbevelingen van de evaluatiecommissie.

[d] De COGEM heeft bijvoorbeeld eind 2025 een workshop voor adviesorganen uit andere Europese landen georganiseerd; International workshop on viral replicons and self-amplifying mRNA vaccines, 12 december 2025, Amsterdam

Naast het evaluatierapport is ter informatie het zogenoemde statusrapport als bijlage toegevoegd; dit bevat een overzicht van alle activiteiten en publicaties van de COGEM in de afgelopen vier jaar en heeft mede als input gediend voor de evaluatie.

Graag wil ik de uitkomsten van de evaluatie toelichten en de voornaamste conclusies en mogelijke vervolgacties met u bespreken.

Hoogachtend,

Prof. dr. ing. Sybe Schaap
Voorzitter COGEM

c.c.
- Ministerie van IenW, Directie Omgevingsveiligheid en milieurisico's, DG Milieu en Internationaal

Bijlagen: *Voortbouwen op vertrouwen. Evaluatie van het functioneren van de Commissie Genetische Modificatie (COGEM), 2025*
Statusrapport COGEM 2021-2025. Achtergrondinformatie & Overzicht publicaties en activiteiten